Glas zaveznikov

Leto II - Št. 188

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 3 lire

TRST, ponedeljek 28. januarja 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 - Telefon št. 93354 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 10.50, mrtvaški L. 27 (osmrtnice L. 54, objave L. 13.50, finančni in pravni oglasi L. 18. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 18. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S. P. I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, via Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 2 (zaostale L. 4). Rokopisov ne vračamo.

ANGLEŠKA ZUNANJA POLITIKA

I.

V kratkem razdobju po zahtevi perzijskih zastopnikov, ki so predložili glavni skupščini Združenih narodov v razpravljanje perzijsko-sovjetske odnošaje, so sovjetski in ukrajinski zastopniki pokrenili vprašanje britanske prisotnosti v Grčiji in Indoneziji. Ustanova Združenih narodov je za to poklicana in London je najprimernejše mesto za razpravljanje o takšnih problemih. Britanska vlada sprejema radevolje odkrito, jasno, nepristransko in z dokazi podkrepljeno razpravo o svojem delovanju in o svoji politiki pred zborom, kakršen je ustanova Združenih narodov. Kot so različni govorniki poudarili, so ustanovo Združenih narodov ustanovili prav iz tega razloga. Britanski vladi se ni treba bati takšnega javnega razpravljanja. V obeh primerih, v Indoneziji in na Grškem, je britanska politika bila izraz načrtov, katere so sklenili na skupnih posvetovanjih vsi zavezniki ali pa izraz tistega boja, katerega Velika Britanija že tako dolgo vodi proti fašizmu v vseh njegovih oblikah.

Pozneje je sovjetski delegat Višinski zahteval, naj Varnostni odbor Združenih narodov dovoli Sovjetski zvezi, da razpravlja neposredno z Perzijo. O vprašanju sovjetsko-perzijskih odnošajev naj bi Varnostni svet ne razpravljal.

Odgovor zunanjega ministra Bevina je bil enostaven in izčrpen; odgovoril je, da vsaktera država, majhna ali velika, ki ma razloge, ki jih mora uveljavljati, ali pritožbe, ki bi jih želela predložiti, more in mora priti pred ustanovo Združenih narodov.

Trenutno se vpliv Velike Britanije z ozirom na velike obveznosti in njene najrazličnejše naloge razteza na ves svet. Ni samo britanska skupnost narodov, znana pod nazivom britanski Commonwealth, ki prinaša s seboj najrazličnejše obveznosti. Na svetu so razen tega tudi številne točke, kjer je morala Velika Britanija kot posledico vojnega razvoja hote ali nehote prevzeti na sebe izvrševanje izvestnih nalog. Gre predvsem za upravljanje in za zaščito zakonitosti in reda. To so naloge, ki so vedno nehvaležne in dajejo prav rade povod za nepravilna tolmačenja. Tako je britanska delavnost v Grčiji, Indoneziji v Indiji in Palestini stalno predmet napadov ne samo v Anglji, temveč po vsem svetu.

Velika Britanija je zaradi preteklosti in zaradi svojih vojnih podvigov prišla na to zavidljivo mesto. Ima namreč tisto lastnost, katero je Clemenceau označil kot »posebno sposobnost britanskega naroda za vzdrževanje reda v palačah in kolibah«. Gotovo je nekaj v značaju angleškega človeka, kar mu omogoča, da se vpelje z večjo lahkoto, uspehom in hitrostjo v določene naloge kot drugi ljudje. Kolonialna in imperialna zgodovina Velike Britanije vsebuje mnoga poglavja, ki niso sijajna, toda britanski vojak, ki danes vzdržuje red in zakonitost v številnih deželah na svetu, je gotovo ponosen na svojo nalogo, na dober glas svojega naroda in na politiko svoje vlade. Najenostavnejši način, kako raztolmačiti nalogo britanskih čet v teh štirih deželah, je v tem, če pojasnimo, kaj bi se zgodilo, če bi britanske čete umaknili iz teh dežel.

V splošnem pozabljajo, da je prihod britanskih čet v Indonezijo bil del splošnega načrta za zasedbo, katerega sta pripravila britanski in ameriški glavni stan za primer japonskega poraza. Če bi bili izdelali drugačen operacijski načrt, bi mogoče kakšna druga velesila morala rešiti vprašanje Indonezije. Tako bi bila danes ta velesila, katero bi napadali. Kakor je minister Bevin rekel pred skupščino Združenih narodov, je nizozemska vlada tista, ki je najbolj zainteresirana v indonezijskem vprašanju. Za britansko vlado je to vprašanje drugorazredne važnosti, namreč samo v toliko, v kolikor so tam ravno britanske čete, ki ščitijo red in mir. Nizozemska vlada ni razpolagala z zadostnimi vojaškimi močmi, da bi takoj rešila važno nalogo. Najbližje razpoložljive čete so bile britanske, zaradi tega so jih poslali tja. Kar se je pripetilo v Indoneziji, se je zgodilo tudi v drugih delih sveta po osvoboditvi. Narodni demokrati, razumniki in dobronamerniki so uporabili priliko, katero jim je nudil japonski slom, da so postavili zahteve, katere je mogoče same po sebi odobriti in jih je javno mnenje gotovo s simpatijami sprejelo po vsem demokratičnem svetu. Toda ti vodje so bili nesposobni voditi in nadzorovati vedno naraščajoče tolpe skrajnežev, ki kljub temu, da so uporabljali gesla in načela svojih vodij, niso imeli njihove izkušenosti niti štrine njih duševnega obzorja.

Neredi, plenitve in umori so poslednje mine z zakesnelim dejstvom, v tem primeru politične narave, katere je premagani sovražnik pustil tam, prav tako kot Nemci in Japonci na mnogih krajih. Ni mogoče zahtevati od mlade vladne tvorbe, kakršna je vlada nacionalističnih vodij v Indoneziji, izkušenosti in potrebne sposobnosti za obvladanje svojih pristašev. Nedavne vesti o stavki kitajskega prebivalstva v Medanu, ki je postalo žrtev plenitev ekstremističnih čet, kaže, kako je zelo pogostoma patriotizem in demokracija samo pretveza za nerede, ki povzročijo očividno nujnost za oborožen poseg v Indoneziji.

(Nad...

Varnostni svet

Negotova usoda perzijskega spora

Britanija vztraja

„Vzgledno stališče" pravi „Daily Herald"

LONDON, 28. januarja. — **Perzijsko odposlanstvo je v soboto zvečer proti pričakovanju podalo v Londonu izjavo, v kateri naznanja, da ne bo umaknilo zahteve, naj bi varnostni svet Združenih narodov preučil sovjetsko-perzijski spor.**

Perzijsko odposlanstvo je potrdilo obtožbo, da se sovjetske vojaške in civilne oblasti vmešavajo v notranje zadeve Perzije in dodalo, da bo predložilo varnostnemu svetu poročilo s potrebnimi dokazi o dejstvih, ki dokazujejo to vmešavanje.

Gornja izjava, ki so jo predsedniku varnostnega sveta podali v obliki pisma, je odgovor na petkovo stališče sovjetskega odposlanstva, ki se je «odločno uprlo», da bi predložili perzijski spor svetu. V izjavi je vodja sovjetske delegacije Andrej Višinski zavrgel perzijsko zahtevo kot neosnovano in vztrajal pri zahtevi, da pride do neposrednih pogajanj med Perzijo in Sovjetsko zvezo, kar bi bila edina možna rešitev tega spora.

Novi perzijski ministrski predsednik Sultaneh Ghavam je v razgovoru, ki ga je imel z «Reuterjevim» dopisnikom takoj po svojem imenovanju, izjavil: «Korak prejšnje perzijske vlade pri organizaciji Združenih narodov imam za dovršeno dejstvo. Ker je zahteva perzijskega odposlanstva dosegla sedanjo stopnjo, nimam namena, da bi perzijsko vprašanje odtegnil preučevanju organizacije Združenih narodov.

Razen tega pa želim pričeti tudi neposredna pogajanja s sovjetsko vlado, kar predvideva listina Združenih narodov. Po mojem mnenju mora perzijska vlada poizkušati, da pride do neposredne sporazuma, s Sovjetsko zvezo, da ne bo nadalje otežkočala dela mlade organizacije Združenih narodov.

Na vprašanje, če se misli pogajati s Sovjetsko zvezo neposredno, ali pa po perzijskih zastopnikih v Londonu, je Ghavam pojasnil: «V soglasju z mojo odločitvijo, da pričnem z neposrednimi pogajanji s sovjetsko vlado, bom dal navodila voditelju perzijskega odposlanstva v Londonu, naj nadaljuje svoje delo pri organizaciji Združenih narodov, istočasno pa naj stopi v stike s sovjetskim delegatom Višinskim in naveže neposredne stike preko Londona z Moskvo.

Upam, da bom lahko v kratkem navezal prijateljske stike z predstavniki treh velesil, posebno z našimi sosedi, enako pa tudi z vsemi drugimi člani organizacije Združenih narodov».

Novi perzijski ministrski predsednik Ghavam Sultaneh je bil v soboto izvoljen z večino samo dveh glasov: 53 poslancev je glasovalo zanj, 51 za bivšega predsednika skupščine Hosseim Pirnia, 1 glas pa je dobil odstopivši ministrski predsednik Ibrahim Hakimi.

Novi predsednik je star 65 let. Svojo kariero je začel v finančnem ministrstvu. Leta 1910 je bil vojni minister. Kesneje je bil notranji in finančni minister ter guverner Khorassana. Leta 1922 je postal zunanji minister, leto kesneje pa so ga iz države izgnali, ker so ga obdolžili zarote proti bivšemu šahu Rezi Pahleviju. Do vrnitve (leta 1928) v Teheran je živel v Evropi. Po Pahlevijevem padcu (1942) je postal ministrski predsednik. Februarja 1943 je podal ostavko. Ima obširna in bogata posestva v severni Perziji. Prijatelji ga imajo za pogumnega moža.

Po izjavi Ghavam Sultaneh-a, je zavladalo v krogih organizacije Združenih narodov v Londonu mišljenje, da bodo ta spor skoraj gotovo zbrisali z dnevnega reda ponedeljkove seje varnostnega sveta.

Grčija in Indonezija

Diplomatski opazovalci poročajo, da je britanska delegacija trdno odločena, da bo predložila varnostnemu svetu vprašanji, ki sta ju stavili sovjetska in ukrajinska delegacija o Grčiji in Indoneziji. Londonsko glasilo laburistične stranke «Daily Herald» omenja v soboto, da se je britanska vlada postavila na vzgledno stališče. Izjavila je da je pripravljena z ostalimi narodi razpravljati o svojih namerah in je zagotovila, da se bo podvrgla odločitvam nove svetovne organizacije.

Skupščina organizacije Združenih narodov je v soboto odobrila predlog glavnega odbora za ustanovitev odbora, ki bi preučil vprašanje prenosa imovine bivše zveze narodov na organizacijo Združenih narodov, in drugega odbora, ki bi imel nalogo izbrati kraj v Združenih državah, kjer bi bil sedež organizacije Združenih narodov.

Skupščina je nato odobrila vlogo libanonskega odposlanstva o imenovanju uradnikov pri organizaciji Združenih narodov. Pravni odbor je sprejel libanonski predlog in predlagal, naj bi urednike izvolili s tajnim glasovanjem, ne pa da bi jih imenovali na javni seji skupščine. Libanonskemu predlogu so se upirali delegati Združenih držav... ...ske zveze in Ukrajine.

JOHN FOSTER DULLES
član ameriškega zastopstva na skupščini irganizacije ZN, ki je v petek govoril o zaupni upravi

VOJVODA WINDSORSKI

London, 28. januarja

Ministrski predsednik Attlee je v pismenem odgovoru na interpelacije laburističnega zastopnika zanikoval da bi bili Windsorskemu vojvodi ponudili mesto v vladi. Attlee je nadalje izjavil, da niso ponudili kraljevemu starejšemu bratu nobenega diplomatskega ali uradnega mesta. Vojvoda (bivši bahamski guverner) biva zdaj v Franciji.

Gouin je uspel

20 novih ministrov

„Težka politika - potrebne bodo velike žrtve„

Pariz, 28. januarja

Felix Gouin je sestavil vlado. Poleg ministrskega predsedstva je prevzel tudi ministrstvo za narodno obrambo, kot je storil tudi general De Gaulle. V novi vladi je 20 ministrov in 5 državnih podtajnikov (De Gaullova vlada je bila sestavljena iz 22 ministrov). Po strankarski opredeljenosti je 6 komunistov, 7 socialistov, 6 članov ljudskega republikanskega gibanja in en minister, ki ne pripada nobeni stranki.

Uradni seznam nove vlade je naslednji: podpredsednik — Thorez (kom.); državni minister — Gay (lj. rep. gib.); zunanji — Bidault (lj. rep. gib.); finančni — Philip (soc.); vojni — Michelet (lj. rep. gib.); oboroževanje — Tillon (kom.); notranji — Le Troquer (soc.); industrija — Paul (kom.); delo — Croizat (kom.); poljedelstvo — Tanguy-Priguet (soc.); pravda — Teitgen (lj. rep. gib.); kolonije — Moutet (soc.); vzgoja — Naegelen (soc.); transport — Moch (soc.); higijena — Prigent (lj. rep. gib.); obnova — Billoux (kom.); preskrba — Longchambon (nestrankar); pošta — Letourneau (lj. rep. gib.); informacije — Defferre (soc.); bivši bojevniki — Casanova (kom.).

Državni podtajniki: delo — Marius Patinaud (kom.); narodno gospodarstvo — Albert Gasier (soc.); industrija — Auguste Lecoeur (kom.); ostala dva podtajnika bodo imenovali kesneje.

Predsednikov program

V pismu, ki ga je Gouin poslal v soboto trem glavnim francoskim strankam in katerega vsebino so v jutranjih urah objavili, jih je pozval, naj do dvanajste ure odgovorijo na njegov poziv «Rešimo Francijo». V pismu, ki zahteva strog gospodarski načrt, ki nima primera v francoski zgodovini, piše Gouin:

«Popolnoma se zavedam, da je ta politika težka in da bodo potrebne zelo velike žrtve». Pristavlja pa, da nove vlade ne bo mogel sestaviti, ako vse tri stranke ne sprejmejo «vseh točk, ki jih navaja v pismu». Ukrepi, ki jih zahteva, so sledeči: 1. Tovarne orožja je treba za eno leto zapreti in jih predelati za civilno proizvodnjo; 2. mobilizacijo nabornikov iz leta 1943 in, če bo potrebno, odgoditev vpoklica pod orožje nabornikov leta 1946; 3. štednjo ministrstev ter podelitev polnomočja predsedniku vlade, da lahko zniža izdatke z odobritvijo finančnega ministra in ministra za narodno gospodarstvo, ne da bi se posvetoval z vso vlado. 4. začasno ukinitev napredovanj v civilnih službah in podržavljeni industriji, ukinitev sprejemanja v službo novega civilnega osebja ter «obsežno znižanje» izrednih izdatkov v podržavljenih podjetjih. 5. morebitno podržavljanje zavarovalnih družb, 6) povišanje prevoznih tarif in cen za premog. 7. strogo zadržanje cen in plač na določeni višini; 8) stroge ukrepe za zatrtje črne borze. 9) zaplemba nekaterih tujih podjetij ter prodajo dela poslopij in naložb podržavljene industrije v korist države.

POTRES V ŠVICI

40 SUNKOV

Milan, 28. januarja

V petek okoli 18.30 so zabeležili potresomerni observatoriji v Italiji in drugod silen potres. Posebno močna sta bila dva sunka, ki sta trajala skupaj 16 sekund. Kasneje so sledili še nadaljnji sunki, ki pa niso bili tako močni kot prva dva.

V Milanu je potres povzročil zbeganost zlasti v visokoležeči četrti Porta Magenta. Geofizični zavod pavijske univerze poroča, da je jakost sunkov zlomila potresomerne igle. Observatorij v Moncalieri javlja, da se je potres pričel točno ob 18.32 in se končal ob 18.42. Istočasno so zabeležili potres tudi v Rimu. Po preračunu je bilo središče potresa okrog 640 km severozahodno od Rima (na 46.o in 20' severne širine ter 7.o in 37' vzhodne dolžine) v kraju, ki leži jugozahodno od gorovja Jungfrau v Švici.

Iz Berna poročajo, da je petkov potres mesto zelo močno prizadel.

Iz Freiburga poročajo, da so zaznali novi sunek ob 03.05 uri. Žrtev ni bilo.

Iz Berna poročajo, da se je zaradi potresa porušil del simplonske proge med Rodansko dolino in Domodossolo. Precej težka je škoda v raznih krajih kantona San Gallo. V glavnem mestu kantona Sion so poškodovana skoraj vsa poslopja, med njimi tudi vladna palača.

«Reuter» poroča, da je potres v kantonu Valles zahteval številne žrtve; zrušili so se trije zvoniki. Škoda je velika. Vse telefonske zveze so prekinjene. V glavnem mestu kantona so poškodovane skoraj vse stavbe. Potres je poškodoval tudi seizmografe v Neuf Châtelu. Igle so se premaknile za 23 cm. Potresne sunke je spremljalo votlo podzemsko bobnenje.

Švicarski radio poroča, da so seizmografski aparati zabeležili od petka od 20.30 do sobote zjutraj ob 7. uri 41 sunkov. V teku sobote so se pojavljali v kantonu San Gallo še nadaljnji sunki.

Zasedanje so preložili na ponedeljek.

Poročevalska agencija iz Osla je javila, da se bo norveški zunanji minister in voditelj norveškega odposlanstva Trydge Lie, za kratek čas vrnil v Oslo, kjer bo imel razgovore z norveškim ministrskim predsednikom Gerhardsenom.

Britanski veleposlanik v Moskvi sir Archibald Clark Kerr je prispel... ...ledil, ki mu ga je poslal... ...redil za odhodnico v Kremlju sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov. Navzoč je bil tudi Stalin.

V razgovoru, je poslanik izjavil, da sta Stalin in Molotov pokazala globoko zanimanje za položaj v Indoneziji.

Sir Archibald Kerr bo najprej odpotoval v posebni misiji na Javo. Nato bo odšel v Washington, kjer bo kot britanski poslanik ... lorda Halifaxa.

SOVJETSKI PREHODNI HODNIKI

Poljska daje v najem

Mikolajczyk in volitve

LONDON, 28. januarja. — Nedeljnik «Observer» je včeraj objavil brzojavko svojega dopisnika iz Varšave, ki poroča, da vodijo predhodna pogajanja za skrčenje sovjetskih čet v določenih področjih Poljske.

Dopisnik piše: «Področja, ki jih bodo imenovali «sovjetski prehodni hodniki», bodo lahko začasno dali v najem Sovjetski zvezi po določeni najemnini za dobo 10 let.

Takšni hodniki naj bi bili trije:

1.) iz Königsberga v Berlin preko poljske Vzhodne Prusije in Pomorjanske;
2.) iz Lvowa v Berlin preko Katovic in poljske Šlezije;
3.) železniška proga Moskva-Berlin preko Visle v bližini Varšave.

Širino hodnikov morajo še določiti. Vsi vojaki Rdeče armade bodo nato, kot predvidevajo, ostali v mejah tako določenih hodnikov. V primeru, če bi čete zasačili izven meja, jih bo poljska policija aretirala in predala sovjetskim vojaškim oblastem.»

Stališče kmetske stranke

Pretekli teden je bil kongres poljske kmetske stranke, ki ji načeluje namestnik ministrskega predsednika Stanislav Mikolajczyk. Na njem so določili smernice stranke za prihodnje volitve.

Kmetska stranka želi, da bi se vršile volitve čimprej, in sicer v popolnoma demokratični obliki in s sorazmernimi zastopstvi.

Mikolajczyk je naklonjen koalicijski vladi, nima pa za potrebno, da bi bile v njej zastopane vse dosedanje stranke. Vsekakor pa zagovarja potrebo, da bi kmetska stranka še nadalje sodelovala s komunistično, delavsko in socialistično stranko. Odločno izključuje, da bi bile brez volivnega bloka in z enotno listo volitve neizvedljive, ali da bi moglo pripeljati do glasovanja za ali proti Sovjetski zvezi. Mikolajczyk ne izključuje možnosti volivnega bloka, če bi kmetska stranka lahko dosegla zastopstvo, ki bi bilo primerno njeni politični moči.

Politični program kmetske stranke, ki so ga sprejeli na kongresu, vztraja na vestnem tolmačenju demokratičnih načel in podčrtava pravico do osebne svobode ter zavrača metode totalitarne politike. Istočasno naglaša program skupno stališče vseh strank vladne koalicije do dodeljevanja zemlje, podržavljenja industrije, do prijateljskih odnošajev s Sovjetsko zvezo in nove zahodne meje.

Bevin čestita Grkom

Britanske čete na zahtevo vlade

LONDON, 28. januarja. — Grški ministrski predsednik Sophoulis je sporočil, da je prejel osebno sporočilo britanskega zunanjega ministra Bevina, v katerem mu prisrčno čestita k modri politiki, ki jo vodi grška vlada pod njegovim vodstvom.

Sophoulis je dejal, da je Bevin osebno posredoval pri rešitvi neke težkoče, ki se je pojavila med anglo-grškimi finančnimi razgovori, ki so jih zaključili v petek. Grški odbor za zunanje zadeve, ki je sestavljen iz bivših ministrskih predsednikov in zunanjih ministrov, je v petek soglasno odobril stališče, ki ga je grška vlada zavzela do vprašanja prisotnosti britanskih čet v Grčiji. Odbor se je pod predsedstvom ministrskega predsednika Sophoulis-a sestal z namenom, da bi razpravljal o zahtevi sovjetske vlade, naj varnostni svet ustanove Združenih narodov preuči predolgo zadržavanje britanskih čet v Grčiji.

Ministrski predsednik je izjavil, da je Komisija soglasno mnenja, da so britanske čete zdaj v Grčiji na zahtevo grške vlade. Njihova prisotnost ne pomeni poseganja v notranje zadeve Grčije.

Računajo da bo komisija nemudoma poslala varnostnemu svetu ustanove Združenih narodov zadevno poslanico, ki jo bodo verjetno podpisali zastopniki vseh političnih strank razen organizacije EAM, komunistične stranke in ljudske republikanske zveze.

Sophoulis, ki je v petek izjavil, da bodo sovjetsko zahtevo predložili varnostnemu svetu, je dejal, da si bo Grčija pri omenjenem svetu prizadevala, da bi britanske čete ostale v državi.

Ameriški zunanji minister je dal včeraj sledečo izjavo:

«Ko so 12. januarja objavili odobritev posojila 15 milijonov dolarjev, ki ga je dala Grčiji «Export-Import banka», je poslala vlada Združenih držav grški vladi noto, v kateri je izrazila svoje simpatije in zanimanje za finančna vprašanja obnovitve grškega gospodarstva ter prepričanje, da bo načrt, ki ga je določila grška vlada, premagal težave pri gospodarski obnovi.

Grški narod lahko upa, da bo pri tej težki nalogi deležen trajne zunanje pomoči, kakršno v polni meri zasluži narod, kateremu so zasedbene sile osi popolnoma uničile gospodarstvo, narod, ki je proti okupatorju nudil tako veličasten odpor.

Pri grško-britanskih pogajanjih v Londonu so bili prisotni tudi predstavniki ameriške vlade.

KONEC KRIŽARKE „PRINZ EUGEN"

Boston, 28. januarja

Prva velika vojna ladja, ki je pripadala osnim državam in so je predali Združenih državam kot vojni plen druge svetovne vojne, je prispela iz Portsmautha v Boston z ameriško in nemško posadko.

Gre za nemško križarko «Princ Eugen» z 18.460 tonami. Prihodnji teden jo bodo peljali na odprto morje in jo pognali v zrak.

Uradne poročilo ministrstva mornarice pojasnjuje, da bodo križarko uporabili za poizkus, ki bo stal deset milijonov dolarjev. Predstavnik mornariškega ministrstva je odklonil odgovor na vprašanje, če bodo pri tem poskusu uporabili tudi atomsko bombo.

Razvoj v Romuniji po moskovskih sklepih

Obljube in dejstva

BUKARESTA, 28. januarja. — Posebni «Reuterjev» dopisnik poroča:

«Čeprav je preteklo že dvajset dni, odkar je Grozova vlada obljubila članom zavezniške komisije, da bo v soglasju z določbami moskovske konference vzpostavila svoboščine, ki so bistvene za demokratični režim, še vedno ni nobenega vidnega znaka sprememb.

V pogledu svobode tiska je komunistični propagandni minister obljubil, da bo narodna kmetska stranka, ki je bila svojčas v državi najmočnejša, smela izdajati svoj dnevnik v glavnem mestu, drugega na deželi, poleg tega pa še dva tednika.

Pravtako je obljubil liberalni narodni stranki, ki je tudi pomembna, da bo lahko izdajala po en dnevnik v prestolnici in enega na deželi.

Dejstvo pa je, da nobeden izmed teh dnevnikov še ni izšel. To morda zaradi tega, ker niso uredili vprašanja pomanjkanja papirja in morda zaradi tega, ker vidijo težave s sindikatom tiskarskih delavcev.

V pogledu svobode združevanja so zdi, da stoji vlada na stališču, da je Romunija formalno še pod zasedbo in da bi zaradi tega morali narodna kmetska in narodna liberalna stranka pred zborovanji zaprositi za uradno dovoljenje. Videti je, da to traja še naprej, čeprav je res, da so bili pred kratkim nekateri politični sestanki in oblasti niso neposredno posredovale.

V pogledu političnih pripornikov je položaj nejasen. Pravijo, da je Groza obljubil, da bo opustil procese proti članom narodne kmetske stranke, ki so še v zaporih, dejstvo pa je, da je glavni tajnik in nadaljnjih 12 članov imenovane stranke moralo v soboto pred vojaško sodišče, ker so obtoženi, da so brez predhodnega vladnega dovoljenja organizirali zborovanje.

Kar se končno tiče obljube vlade, da bo čim prej razpisala svobodne volitve, so opozicijski krogi zaskrbljeni zaradi tega, ker so na odločilna mesta podeželskega orožništva postavili približno 200 mož iz dveh divizij, ki so jih sestavili izključno izmed bivših ujetnikov v Sovjetski zvezi. Zaskrbljenost izvira iz domneve, da so jih v teku udeležitva v Sovjetski zvezi popolnoma prepojili s komunistično ideologijo.»

100 TALCEV ZA VSAKEGA NEMCA

Nürnberg, 26 januarja

Francoski državni tožilec Dubost je opisal nasilniško delovanje Nemcev na Norveškem.

O talcih v Franciji je dal sledeče številke: Lyon 3674, Marseille 1513, Lille 1143, Laon, 222, Rouen 658, Angers, 863, Orléans 501, Reims 35, Dijon 1691, Poitiers 82, Strasburg 211, Rennes 974, Limoges 2863, Clermont-Ferrand 441, Montpellier 785, Bordeaux 806, Nancy 571, Metz 22 in Nizza 324; skupaj 29.660 talcev.

Po ukazu generala Stülpnagela so sestavili liste oseb, ki bi jih ustrelili, če bi se pripetila dejanja sabotaže ali napadov na nemško vojsko ali pomožne oddelke. Takšne liste so dostavljali članom rodbin označenih talcev z opozorilom na posledice proti nemški sili naperjenih dejanj. Tako so upali, da bodo rodbine sodelovale z oblastmi ter prijavljale priprave za sabotaže in napade, da bi tako rešili svoje sorodnike pred ustrelitvijo. Dubost je izjavil, da je to stari nemški običaj «streljanja talcev», ki so ga uporabljali že teku prve svetovne vojne. Prečital je besedilo ukaza maršala Keitela, ki pravi med drugim, da «morajo za vsakega ubitega nemškega vojaka, ustreliti 100 talcev».

«Nemci — je nadaljeval Dubost — so upali pridobiti si naklonjenost nacionalistov, pri katerih so hoteli osovražiti komuniste. Upali so, da jim bo uspelo razdeliti Francijo v dva tabora in vpreči protikomuniste v svoj voz.»

Amerika dobavlja

Predsednik Truman je v soboto zahteval od pristojnih vladnih uradov, da omogočijo pospešitev živilskih dobav evropskim državam. Pozval je Kanado, Avstralijo in Argentino, naj se močneje zavzamejo za pobijanje draginje v Evropi. Predsednik je izjavil, da bodo prve pošiljke še vedno vsaj za 5 milijonov ton manjše od skupnih potreb prizadetih

V Evropo je prispela ameriška komisija, ki bo razpravljala o dobavi ostankov ameriškega vojnega materiala raznim evropskim državam. Predsednik ameriškega sveta društev za prostovoljno pomoč tujini Karl Martin je izjavil, da bo največji delež preostalega materiala dobila Francija. Pomoči pa bodo deležne tudi Belgija, Nizozemska, Češkoslovaška, Grčija, Poljska, Italija in države Bližnjega Vzhoda.

UNRRA dobavlja Italiji mleko, sladkor, moko, maščobe, konservirane ribe in polenovke, jajca v prahu in druga živila. Z nakazilom novih denarnih sredstev ustanovi UNRRA narašča število oseb, ki prejemajo enodnevni obrok juhe in drugih živil. Ob pričetku leta je bila število oseb 1.100.000, do konca februarja pa je poskočilo na 2.000.000. Pomožna akcija v Italiji obsega 88 pokrajin. Julijska krajina je izvzeta. Koncem 1945 so znašale dobave živil ustanove UNRRA 970.000 sto...

ZAPISKI

Slovenci in politični realizem

II.

Iz navedenih pogojev in političnih danosti pa sledè nekatere nujne posledice:

1. Zastopniki, ki jih je slovensko ljudstvo s svojimi glasovi izbralo v deželni zbor, kakor tudi strankina vodstva, v kolikor so v danih okoliščinah bila deležna ljudskega zaupanja, imajo moralno dolžnost, vrniti zaupano jim nalogo tako, kakor je to v resnično korist slovenskega ljudstva. Koroškim Slovencem je po stoletjih neizpolnjenih obljub, nasilja in trpljenja treba omogočiti takoj že danes popolnoma enakopravno sožitje v deželi. Doba Mayer-Kajbiča, njegovih prednikov in nasilnikov se mora enkrat za vselej končati. Slovencem je treba v vsej javni upravi, kjer se končno v najvišji meri pokaže v dejanju ta enakopravnost, dati tisto zastopstvo, kakršno odgovarja številu njihovih zastopnikov v deželnem zboru, po posameznih občinah ter uradih, pri katerih je to ljudstvo še v posebni meri interesirano, pa seveda več, v skladu z ljudskimi težnjami in potrebami. Prenehati mora za vselej oblast renegatov, narodnih odpadnikov ter drugih nesocialnih elementov. Gospodarske koristi naj bo to ljudstvo deležno v enaki meri, kakor nemški del pokrajine, ceste in prometna pota, industrijske naprave, pa tudi kulturne in vzgojne zavode, naj grade tu v enaki meri kot drugod v deželi. Vse pa naj postavijo v resnično službo ljudstva. To so popolnoma konkretne in hvaležne naloge, pred katere so postavljeni novoizvoljeni ljudski zastopniki in katerim se ne morejo odtegniti, če hočejo v smislu demokratičnih načel opravičiti zaupanje naroda. Pri tem je posebno treba poudariti dejstvo, da se mora vsak tak zastopnik držati predvsem načel — in to je bila najširša avtonomija za Slovence — katere je propagiral v volivnem boju in za katera je pridobil glasove ljudstva. Njegova osebna usmeritev mora pri tem stopiti močno v ozadje.

2. Slovensko ljudstvo na Koroškem mora pri izgradnji svoje avtonomije aktivno pomagati. Čeprav mnogih nalog zaradi nasilne chromitve narodnega organizma po nacizmu zadnjih 20 let še ne bo moglo prvi dan v polnem obsegu prevzeti na svoja ramena, mora vendar vedno in ob vsaki priliki biti pripravljeno, dati za blaginjo vse narodne skupnosti na razpolago vse svoje ustvarjajoče sile. Pred težavnostjo rešitve konkretnih vprašanj vzakdanjega življenja naj stopi popolnoma v ozadje demagogija volivnih dni, stvarni razlogi in politična razsodnost naj namesto zanesenosti vodita bodoče delo. S stvarnim delom se niče ne more kompromitirati v očeh poštenih ljudi, pač pa politična nerazsodnost lahko ogromno škoduje narodu in to še prav posebno v času, ko veliki svet zre in opazuje vsak njegov gib. Po kvalifikaciji takih političnih prizadevanj se bodo vzela merila za bodoče mednarodnopravne odločitve. Zato, narod slovenski, zavedaj se, da je tudi tvoja bodočnost v tvojih rokah!

3. Treuga Dei, politično premirje z ozirom na debato o obmejnih vprašanjih, ki je bilo sklenjeno za dobo volivnega boja, je prav, če traja še kaj časa, dokler stvari ne dozorè za rešitev, ki naj bi bila vsem narodom v največjo korist. Od propagande razpaljena strasti pravi svetovalec pri reševanju težavnih vprašanj življenja posameznih niti narodov. Čeprav je razumljivo, da je prehod v vsakdanjost težak posebno pri narodu, kjer je bil vso vojno dobo sleherni utrip našega srca in sleherna misel posvečena pričakovanju svobode, katere glas se je tako zapeljivo širil tudi preko londonskega radija. Toda če je to težko in če vsi naši upi in pričakovanja niso izpolnjena, potem nam mirnost prevdarka lahko mnogo več koristi kakor razvnetost srca.

Mislimo, da s tem nismo ničè povedali, kar bi moglo komu krajšati kake pravice. Če pa bo ob izpolnitvi gornjih pogojev olajšana obnova razdejane dežele, njenega gospodarstva, njene kulture in končno vsega našega mišljenja in čustvovanja, potem bo s tem ustvarjena le trdnejša podlaga za vsako dokončno rešitev političnega vprašanja koroških Slovencev. Da so ti samo en del kulturne enote slovenskega naroda, je danes jasno in spada med aksijome, med osnovne predpostavke vsake bodoče ureditve slovenskega «življenjskega» prostora, če hočemo rabiti ta pojem iz nacističnega izrazoslovja.

(Konec)

Aretacije v Nemčiji

Essen, 28. januarja

Britanska preiskovalna služba je aretirala sedem voditeljev poruro...e petrolejske industrije.

TRŽAŠKA KRONIKA

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA

Načrti za uporabo bivšega poslopja G. I. L. - Gradež zahteva dovoljenje za otvoritev igralnice

V soboto popoldne ob 15.20 uri je bila redna seja Pokrajinskega sveta pod predsedstvom inž. Gandusia. Besedo je prevzel predsednik okrožja odvetnik Puecher, ki je ponovil izjave podpolkovnika Armstronga, in sicer: glede šol bo Zavezniška vojaška uprava ukrenila vse potrebno za njihovo redno delovanje; nadalje bodo ustanovili urad, ki bo skrbel za južine po šolah; vsi šolski prostori bodo zakurjeni.

Vprašanje odstranitve min v vodah Gradeža preučujejo, toda zadeve ne bodo mogli rešiti v kratkem času. Ukrenili so še vse potrebno za nastanitev policijskega oddelka v Gradežu. V kratkem bodo vzpostavili pomorsko zvezo s Trstom. Odvetnik Puecher je nato prečital dopis občine Gradež, v katerem prosijo dovoljenje za otvoritev igralnice. Omenjeni dopis navaja, da je Gradež edino kopališče v Julijski krajini, kot kraj, ki je oddaljen od mest z nad 200.000 prebivalci in edini kraj, ki ima primerne predpogoje za otvoritev take igralnice.

Na predlog tržaške mestne hranilnice so izvolili za člana njenega upravnega sveta Giovannija Parovela kot zastopnika za poljedstvo.

Predsednik okrožja je naznanil, da bo v kratkem prenehal delovati ameriški Rdeči križ in da bo prevzel to mesto italijanski Rdeči križ, ki bo imenoval svoj lastni upravni svet.

Nato je govoril o načrtih, ki jih zdaj preučujejo, za uporabo bivšega poslopja italijanske mladinske organizacije G.I.L. na trgu Oberdan. Neka družba iz Turina in Milana, ki je v zvezi s podjetjem «Fiat», misli dokončati blok hiš in zgraditi na strani proti trgu Oberdan velik sodobno opremljen hotel, v središču pa veliko garažo za 5000 avtomobilov ter na zadnji strani proti, justični palači kino-gledališče s 4000 sedeži. Zadevo še preučujejo, ker so mnenja, da bi lahko uporabili omenjeni blok hiš za javne urade in za dijaški dom.

Predsednik okrožja je za tem sporočil, da bo prve dni februarja sestanek vseh womisij za čiščenje. Po zaslišanju zdravstvene komisije so odobrili zahtevo zdravstvenega in higijenskega urada za 100 odstotno zvišanje zasebnih prejemkov sanitetnih uradnikov.

Dr. Piccoli je poročal o mnenju pravno upravne komisije v zvezi s predlogom svetovalca dr. Pincherla o izpremembi proglasa št. 5 maršala Alexandra za ustanovitev izrednih porotnih sodišč. Komisija misli, da če bi Pokrajinski svet posredoval pri Zavezniški vojaški upravi zaradi iz premembe proglasa št. 5 maršala Alexandra, Zavezniška vojaška uprava ne bi mogla o tem odločati s pravnega stališča. Dr. Pincherle je vztrajal pri zahtevi posredovanja za izpremembo proglasa ter predlagal, naj odklonijo vlogo komisije. Vlogo dr. Pincherla so nato izglasovali in odobrili z 8 proti 7 glasovi. Sejo so zaključili ob 18. uri.

Mimohod novih policijskih oddelkov pred generalom Hardingom

General sir John Harding, poveljnik 13. armadnega zbora, je v soboto, v spremstvu brigadnega generala T. S. Aireya, obiskal policijsko šolo Julijske krajine. Pri vstopu v šolo so ga pozdravili polkovnik H. Thorne, vodja policijske šole, podpolkovnik G. Richardson ter stotnik A. Hanbury, član Zavezniške vojaške uprave pri odseku za javno varnost.

Ko je general pregledal častno stražo, je stopil na prostor, kjer je bilo postrojenih 255 gojencev za mimohod, pregledal jih je in kratko nagovoril. Po mimohodu je general poklical k sebi angleške vojaške instruktorje in častnike in jim čestitel k doseženemu uspehu.

Mimohoda so se udeležili vsi gojenci, ki so pravkar končali policijski tečaj. Ta teden bodo stopili v službo in tako povečali število policijskega zbora, ki bo štel zdaj okoli 2400 mož; to število bodo po načrtu povečali na 2500 mož. Kasneje se bodo gojenci vrnili spet v šolo, kjer bodo obiskali tečaje za izpopolnitev ter druge tečaje, katerih namen je, da ohranijo spretnosti, ki so si jih pridobili. Trenotno obsegajo specialni tečaji študij o metodah kriminalnega razskovanja ter študij o uporabi radijskega aparata, ki je dragoceno orodje pri zatiranju zločinstev.

Policija Julijske krajine, ki so jo osnovali na demokratski podlagi ter po vzorcu londonske mestne policije, je sestavljena iz mož, ki so sodelovali pri raznih odpornjiških gibanjih ter so znani zaradi svojega antifašističnega čustvovanja. V novo policijo so vključili večji del bivših policistov, pri tem so oblasti vedno upoštevale njihovo politično preteklost.

Odhod generala Ritchieja

V kratkem bo odšel iz Trsta general W. H. D. Ritchie, C.B.E., ki je namenjen v Kairo, kjer bo prevzel novo službeno mesto. General Ritchie, višji častnik pri poveljstvu 13. armadnega zbora, je bil uslužben kot častnik za dobave in upravo in je sodeloval tudi pri delih komisije za vojni plen.

Major Davie je odpotoval

Včeraj zjutraj je odpotoval iz Trsta major John Davie, ki se vrača po odpustu iz vojaške službe v rojstno mesto Lanark na Škotskem.

John Davie je bil dodeljen tiskovnemu uradu AISa za Julijsko krajino in je izvrševal številne naloge, ki so v zvezi s tiskom.

Omejitve električnega toka

Industrijski oddelek in oddelek za javna dela Zavezniške vojaške uprave poročata, da bodo omejili v različnih predelih mesta Trsta od 15. do 21. ure električno razsvetljavo po naslednjem vrstnem redu:

Ponedeljek

Severni del mesta s ulicama Ghego in Romagno;

Torek

Predel, ki ga obkrožajo ulice: Romagna, F. Severo, Nizza, Palestrina, S. Francesco in Carducci; predel, ki ga obkrožajo ulice: korzo Cavour, Ghega, Trento, Galatti, trg Vittorio Veneto, Roma, Machiavelli, Filzi, S. Spiridione, Mazzini, Dante, Genova, Korzo in Borzni trg, Canalpiccolo, trg N. Tommaseo, obala 3. novembra, predel, ki ga obkrožajo ulice: Bosco, Guardia spodnji del, Madonnina, Pondares, bivši trg Impero, korzo Garibaldi, Androna Zudecche; ulice: cesta XX Settembre, Ireneo della Croce do Volti, Giulia do Ricci, Battisti liha števila in prečne ulice, bi so v to vštete.

Sreda

Predel, ki ga omejujejo ulice: Geppa, lihe številke Carducci, Imbriani, P. S. Giovanni, Gallina, trg Goldoni, Korzo, Imbriani, Mazzini, S. Lazzaro, Ponchielli, Dante, Genova, S. Spiridione, Milano, trg V. Veneto, Roma; predel, ki ga omejujejo ulice F. Severo, Castagneto, Villa Giulia, F. Severo, Scoglietto, Cologna, Volta, Marconi, F. Severo; predel, ki ga omejujejo ulice: S. Francesco, Rismondo, soda številka Batisti, Palestrina; ulice: S. Giacomo in Monte, Pascoli, Largo Niccolini, Foscolo, trg Piccardi, Gambini, Rossetti, Mameli, Eremo, S. Luigi, Crispi, Timeus, trg Ospedale, Parini, Gambini.

Četrtek

Predel, ki je med ulicami: Bonomo, I. Pindemonte, Strada per Longera, S. Giovanni, F. Severo, Scoglietto, Scoglio, Cologna, Kandler, trg Volontari Giuliani; področje med ulicami: Bambini, Piccardi, Petronio, Sonnino, Raffineria; ulice okrog Largo Pestalozzi, vštevši Molino a Vento, Rigutti in Guardia; področje med ulicami: Passeggio S. Andrea, G. R. Carli, Combi, J. Muzio, Alice, Ciamician, cesta Terza Armata, Salita Montanelli, Università, Promontorio, obala Ottaviano Augusto, obrežje Fratelli Bandiera in področje Škednja.

Petek

Področje onstran ulic: Valmaura, Istria, Marenzi, Molino a Vento, P. P. Vergerio, Veltro, Settefontane, Pasquale Revoltella, Bartoletti, Nanian, Mameli proti Rocolu, Poggi, Sv. Ana do Katinare in Longera proti Zavijam; področje, ki je med: obalo Grumula, obalo Nazario Sauro, ulico Boccardi, S. Sebastiano, Galerijo Protti, Korzu, Galeriji Sandrinelli, trgoma G. B. Vico, Rramante, ulico Scuole Nuove, Ponziana, ulico Don Bosco, Passeggio S. Andrea, G. R. Carli, Combi, Muzio, Alice, Ciamician, cesto Terza Armata, Montanelli, Università, Promontorio in Riva Grumula; področje Opčine.

Lokali za zavezniške sile spadajo v svojih prizedetih področjih istim omejitvam; izjema so samo bolnišnice in vojaške naprave, ki so bistvene važnosti.

Za olajšanje del v pristaniškem področju bodo uporabili kot pomožna sredstva za razsvetljavo reflektorje v tistih ulicah, ki so v zatemnjenih predelih in ki še delujejo z lastnimi generatorji in niso predmet omenjenih omejitev.

PREHRANA

Razdelevanje tobaka in papirčkov

Za teden od 28. jan. do 2. febr. bodo potrošniki dobili po 20 gr cigaret Macedonja in dve cigari Toscana. Za prvo polovico februarja pa bodo razdeljevali potrošnikom po 4 zavojčke papirčkov ali po dve škatli stročnic.

Nove cene papirčkom in stročnicam

Novo tarifo za prodajo papirčkov in stročnic, ki jo je odredila italijanska monopolska uprava 1. jan. 1916, so razširili tudi na področje «A» Julijske krajine in velja od 28 jan. naprej. Monopolski tip: škatlja s sto zavojčki po 100 negumiranih papirčkov 1000 lir; enaka škatla gumiranih papirčkov 1100 lir; 20 škatel po 50 stročnic 340 lir; nemonopolske vrste: 100 knjižic po 40 gumiranih ali negumiranih papirčkov 1200 lir; 10 škatel po 100 stročnic navadnih ali z ustnikom 500 lir; paket 10 skatel po 100 strocnic s filtrom 550 lir.

Dohodki javnih nameščencev

Splošni ukaz Zavezniške vojaške uprave št. 33

Danes objavljamo zadnji del Splošnega ukaza št. 33.:

Člen XIII. — Izvajanje tega ukaza

Odst. 1. Določbe tega ukaza veljajo za okrožne in občinske tajnike ter za vse okrožne in občinske uslužbence.

Odst. 2. a) Naslednje ustanove ter zavodi imajo s tem pravico, da po odloku pristojnih oblasti ter ustanov in zavodov raztegnejo vse v tem ukazu navedene ugodnosti in povišice po spodaj omenjenih določilih in pogojih na svoje osebje; ustanove za javno pomoč in blaginjo; poldržavni zavodi in v splošnem vsa telesa ter zavodi javnega značaja, vštevši avtonomne zavode, ki so pod državnim nadzorom ali upravo, ali pa dobivajo stalne podpore ali prispevke od države; vsi zavodi, ki so dodeljeni ali pa neposredno odvisni od okrožij in občin na ozemlju ali državnih zavodov, nastetih zgoraj, čigar osebje ni podvrženo pravnemu nadzoru kolektivnih delavskih pogodb.

b) Ti zavodi in ustanove imajo pravico, da dajejo nižje vsote od ugodnosti in povišic, naštetih in predvidenih v členih IV, VI ter IX tega ukaza.

Člen XIV. — Omejitev celotnih prejemkov.

Odst. 1. Celotni prejemki osebja upoštevanega v odst. 2 prejšnjega člena, sestojajo iz: a) plače, do katere je imel kdo pravico na dan 8. septembra 1943, zvišane po doplačilu za aktivno službo in po začasni vojni dokladi istega datuma; b) doklade za družinske člane ali podobne družinske doklade, ki so bile v veljavi 8. septembra 1943, zvišane za 100% na osnovne in dodatne zneske za prve tri otroke, a nespremenjene glede na zneske, izplačljive za četrtega in naslednje otroke; c) začasne dopolnilne doklade, izračunane v smislu odst. 1, člena VII tega ukaza na podlagi celotnega zneska vseh doklad, omenjenih v prejšnjih pododstavkih a) ter b), a v nobenem primeru višja od 1900 lir mesečno (skupno); c) povišice dopolnilne doklade, navedene v odstavkih 2, 3 in 4 člena VIII tega ukaza, ne bodo v nobenem primeru mogle biti zvisane za več kot 3000 lir mesečno (skupno) kot skupni rezultat izvajanja členov IV in VI ter vseh odstavkov člena IX razen odst. 1.

Odst. 2. Gornja omejitev bo najprej veljala za mezde in nato za družinske doklade.

Člen XV. — Odtegljaji predujmov

Predujme, ki jih je dala tako imenovana fašistično-republikanska vlada ali nemške sile pod nemsko zasedbeno vlado, bodo odtegovali v višini 100 lir mesečno.

Člen XVI. — Izračunavanje prejšnjih povišic, predujmov itd.

a) Pri izračunavanju zneskov, ki jih je treba osebju izplačati po določbah tega ukaza, je treba seštesti vse zneske izplačane, odkar je ta ukaz stopil v veljavo (1. julija 1945), ter vključiti izredno podporo in doklado bombardirancem, ki sta z odst. 1, člen IX tega ukaza odpravljeni in vse povišice in predujme, ki jih je zdaj dovolila Zavezniška vojaska uprava.

b) Ce bi se po takem izračunavanju izkazalo, da imajo uslužbenci še kake zakonite zahteve, jim bodo dolg izplačali v enkratnem znesku.

Člen XVII. — Kazen za prekršek tega ukaza

Kdor bi namerno prekršil kako določbo tega ukaza, bo kriv prestopka ter bo, če ga bo Zavezniško vojaško sodišče spoznalo za krivega, kaznovan z globo ali zaporom ali obojim, kakor bo sodišče pač odločilo; namesto take kazni ali poleg nje, lahko sodišče odredi, da mora krivec plačati vse vsote, do katerih po tem ukazu nima zakonite pravice.

Člen XVIII. — Veljavnost tega ukaza

a) Vse povišice, doklade in ugodnosti, nastete v tem uklazu, ter uredbe, pogoji in omejitve, nanje se nanašajoče, bodo veljale od dne 1. julija 1945. b) Časovna oznaka «veljavnost tega ukaza» rabljena, v tem ukazu, bo pomenila dan 1. julija 1945. c) Z izjemo gornjih določb bo ta ukaz stopil v veljavo na ozemlju ter v njegovih okrožjih na dan njegove prve ondotne objave.

Ugotovitev tatu

Po dolgih podrobnih preiskavah je civilna policija ugotovila storilca, ki je pred časom z orožjem v roki vdrl v trgovino z živili v ulici Malcanton. Ropar je neki Felice Ostrowska,

Radijska naročnina

Zavezniška vojaška uprava je za leto 1946 odredila povišanje radijske naročnine: naročnina pol leta znaša 215 lir, celoletna pa 420 lir. Kdor ni pripravljen plačati povišane naročnine, lahko do konca januarja naročnino odpove. Novo naročnino je treba plačati do 31. januarja tega leta istočasno s predložitvijo radijske knjižice. Urad za naročnike v ulici Torrebianca 19, telefon 3606 je odprt od 8 do 16.30 ure.

Povratek v Coroneo

Odiseja dveh ubežnikov, ki se je končala z aretacijo

V soboto so pripeljali v Coroneo dva izmed devetih ubežnikov iz tržaških sodnih zaporov: Luciana Lenardona, aretiranega zaradi ropa v Ulici Gatteri, in Guida Pappareila, obsojenega zaradi ropa in poskusa umora na 30 let dobije. Do aretacije obeh zločincev je prišlo po golem naključju. Šest mož letoče policije iz Benetk se je odpravilo s kamionom v Dolo z nalogom, da aretirajo 26-letnega Vittoria Girondo zaradi raznih tatvin, posebno avtomobilov. Omenjenega tatu so našli v neki hiši v bližini Dola, ko se je pri ognjišču grel, pri njem pa sta sedela še dva neznanca. Ko sta razgledala policijske agente, sta se hotela upreti, toda ob pogledu na proti njim naperjene avtomatske puške sta dvignila roke. Agenti so ju takoj spoznali. Pri osebni preiskavi niso našli pri njih ne orožja, ne denarja. Izpovedala sta, da sta po pobegu iz Coronea odšla na področje B, odkoder so ju izgnali; nato sta se namenila v Perugio,

GORICA

Predlog za izenačenje plač občinskim delavcem

Načrt bo uveljavljen kakor hitro ga bodo oblasti odobrile

Goriški občinski svet je imel v sredo petnajsto sejo, na kateri so med drugim razpravljali o izenačenju plač občinskih delavcev. Res so plače teh delavcev znatno nižje kakor delavcev zaposlenih v zasebni industriji. Da pomaga najnujnejšim potrebam delavskih družin, je občinski svet na prejšnji seji imenoval posebno komisijo, ki je predložila načrt za revizijo plač. Svet je izrazil povoljno mnenje o načrtu in ga bo predložil višjim oblastem v odobritev.

Nova plačila bazirajo na osnovni urni plači, različni za razne skupine in so predvidene na način, da bodo z izrednim dodatkom in dodatkom za izenačenje skoraj enake plačam delavcev nastavljenih v zasebni industriji. Majhna razlika, ki bo še ostala, bo nadoknadena z večjo stalnostjo in preskrbo uniform in drugimi prednostmi. Občinski svet upa, da bodo višje oblasti ukrep odobrile in ga uveljavile brez odlaganja.

Rok za oddajo pridelkov

Z ozirom na prvotni rok za oddajo poljskih pridelkov, ki je bil določen na 20. januar, sporočajo, da bodo ljudske žitnice v Gorici, Krminu, Romansu in Zagradu odprte do 1. februarja. Poljedelci, ki še niso oddali pridelkov kakor to narekuje določba Zavezniške vojaške uprave, morajo do 1. februarja oddati količine žita in koruze, ki jih na podlagi zakona dolgujejo konzorcijem.

Za poravnavo škode

Predsedstvo goriškega področja sporoča: z ozirom na zadnje članke v časopisju o pomanjkanju obvestil o povrnitvi vojne škode, je Zavezniška vojaška uprava pojasnila, da je treba vse prošnje za povračilo škode, ki so jo povzročili jugoslovanski oddelki, nasloviti: «Jugoslav Claims Commission 13 Corps Headquarters». Te prošnje je treba skupaj z dokazilnimi dokumenti o utrpeli škodi predložiti glavnemu stanu Zavezniške vojaške uprave za goriško področje, ki bo poskrbel za nadaljnjo izročitev.

Sestanek novinarjev

Gospod Harari, vodja tiskovnega urada A.I.S. (Allied Information Services) se je v soboto zjutraj v prostorih goriškega A.I.S.-a sestal s predstavniki slovenskega in italijanskega tiska v Gorici, da razloži vsebino knjižice, ki jo je pred kratkim izdal A.I.S. in ki naj bo vodnik novinarjem naše pokrajine. Delo prinaša vrsto izvlečkov iz proglasov, ki jih je izdala Zavezniška vojaška uprava in poudarja, da A.I.S. ravna enako s časopisi vseh strank, tako v obveščevalni službi kakor pri pooblastilih za nove publikacije. Razen tega je delo zasnovano na ideji, da olajša delo uredništvom časopisov, bolj kakor na ideji navadnega priročnika veljavnih pravil in vsebuje tudi vse odredbe, ki so potrebne pri izpolnjevanju nalog novinarjev našega področja.

Gospod Harari, ki je začel s pozdravom goriškim novinarjem z obljubo, da bo imel v bodočnosti pogostejše stike, je nato pozval krajevni tisk k sodelovanju z A.I.S.-om; v čim večji meri naj se poslužujejo pomoči, ki jo A.I.S. nudi novinarstvu.

Na sestanku so bili navzoči zvezni častnik goriškega A.I.S.-a s krajevnimi novinarji, poročnik Price, major pri 88. diviziji Ailea in poročnik Videau iz urada P. R.O. glavnega stana iste divizije.

Oprostitev plačevanja šolnin za begunce

Višje šolsko nadzorništvo sporoča, da je finančni oddelek Zavezniške vojaške uprave izdal odlok o oprostitvi plačevanja šolnin za naslednje učence:

a) Učenci srednješolskih zavodov, ki so begunci iz Zadra, Reke ali z ozemlja Julijske krajine, ki ni pod upravo Z. V. U., so v šolskem letu 1945-46 lahko oproščeni plačevanja šolnine in izpitnih pristojbin, ako pripadajo družinam v slabih gmotnih razmerah ter so morali zapustiti svoje domove zaradi vojnih dogodkov.

b) Visokošolci pa bodo lahko sprejeti — in oproščeni plačevanja pristojbin — v akademskem letu 1945-1946 — v morebitne polletne tečaje, ki so pridržani za dijake, ki prihajajo iz ujetništva, za partizane, begunce in druge, ki zaradi vojnih dogodkov niso mogli obiskovati vseučiliških predavanj v preteklih letih.»

Krojač Cicciotti obsojen na 15 let

V petek je tržaško izredno poretno sodišče sodilo Vincenza Cicciottija, rojenega v Neaplju l. 1893, lastnika krojačnice v Gorici, obtoženega, da je skupaj s skrivajočim se Vitom Tarantinom izdajal pripadnike partizanskih organizacij in povzročal s tem njihove aretacije, obsodbe in deportacije in da je sodeloval pri oboroženem vdoru SS-ovcev v neko gostilno in trpinčil partizane.

Javni tožilec je opisal posamezne obtožbe in spoznal obtoženca za odgovornega ter zahteval zanj 18 let zapora. Odvetnik Turola pa je obtoženčev zagovor zaključil s prošnjo, naj obtoženca izpuste na svobodo, da se bo vrnil k svojemu delu. Sodišče je Cicciottija obsodilo na 15 let zapora in plačilo sodnih stroškov.

Predsednik sodišča: Roatti; javni tožilec: Colonna;

Radijska oddajna postaja v kleti

Zadnja številka «The blue Devil», tednika 88. pehotne divizije, prinaša vest, da je FFS v kleti Josipa Doljaka v ulici Donizetti 27 našla tisoč wattnj radijski oddajnik z vso potrebno opremo za ureditev popolne radijske oddajne postaje. Preiskava je pokazala, da je bila celotna tehnična naprava kupljena v Milanu in jo je Doljak s svojim avtomobilom pripeljal v Gorico.

Doljak bo prišel pred sodišče, ki mu bo v primeru, da ga spozna za krivega kršitve proglasa ZVU o prepovedi posesti aparatov za zveze, zaplenilo oddajnik in vse naprave. Skupna vrednost oddajne postaje znaša 12 milijonov lir.

Odškodnina za izenačenje plač trgovskim delavcem

Goriška trgovska zveza sporoča: med to zvezo in organizacijami delojemalcev je bil sklenjen sporazum, katerega je Zavezniška vojaška uprava potrdila. Vsi trgovski delavci bodo za januar dobili odškodnino za izenačenje plač na isti način in v enaki meri kakor za november in december.

Pomoč ranjenim domoljubom

Šef oddelka za domoljube Zavezniške vojaške uprave, major P. F. Bodvan Griffith, je izjavil v soboto, da je mogoče oddelku za domoljube plačati partizanom znesek 50 lir dnevno za dobo, ki jo bodo preživeli v bolnišnici, kjer si bodo zdravili rane, ki so jih dobili v bojih proti sovražniku.

Vsi domoljubi, ki so že prejeli podporo za povzročene rane in ki imajo pravico do te nove podpore, morajo predložiti uradu za domoljube izkaznico bolnišnice v kateri so se zdravili in iz katere je razviden datum prihoda in odhoda iz bolnišnice.

Vsi ostali, ki imajo pravico, morajo predložiti poleg potrdila bolnice zahtevane listine, ki so: 1) zdravniško spričevalo; 2) potrdilo bivanja; 3) poročilo o vojaški službi; 4) potrdilo partizanskega poveljstva.

Dnevne podpore 50 lir ne bodo uračunali za dobo okrevanja.

Premog za bolnike

Goriška zbornica za trgovino, industrijo in poljedelstvo sporoča, da so jo višje oblasti pooblastile, da izvede izredno nakazovanje premoga za bolnike, ki stanujejo v stanovanjih brez centralne kurjave. Interesenti naj se zglasijo od 28. jan. naprej na uradu za karjavo te zbornice in dvignejo nakaznico. Količina premoga je določena na 2 stota, ki ga bo mogoče dvigniti le s predložitvijo zdravniškega spričevala.

Lov na prekupčevalce z ameriškimi cigaretami

V petek zvečer je patrulja preiskovalne policije na kolodvoru ustavila 46-letno Paolino Abramijevo, ko je hotela odpotovati v Parmo, kjer navadno biva. Prišla je v Gorico, da nakupi ameriške cigarete in jih tam z dobičkom razpeča. Pri preiskavi so našli pri njej 190 paketov cigaret.

Nadalje je civilna policija na železniški postaji preiskala 33-letno Carmen Novakovo iz Padove in našla pri njej 160 paketov ameriških cigaret in Karlo Bajčevo iz Idrije, ki je imela 173 paketov ameriških cigaret. Obedve sta bili brez dovolilnic za področje A. Priznali sta, da sta bili namenjeni v Padovo, kjer sta hoteli razprodati tobak.

PULJ

DODATNE ŽIVILSKE NAKAZNICE ZA DELAVCE

Puljske tvrdke in ustanove, ki imajo zaposlene delavce obeh spolov pri težkem, zelo težkem in poljskem delu, morajo predložiti do 5. februarja pri podružnici Prehranjevalnega urada, v prilitižju centralne tržnice, seznam vseh delavcev, ki so s 1. februarjem upravičeni do dodatnih nakaznic za kruh in testenine za juho.

Te sezname je treba predložiti na posebnih tiskovinah, ki jih je dobiti brezplačno pri omenjenem uradu, in sicer v treh izvodih.

POSEBNO RAZDELJEVANJE OLIVNEGA OLJA IN SLADKORJA

Čez nekaj dni bodo začeli v Pulju s posebnim razdeljevanjem olivnega olja in sladkorja. Za vse potrošnike so določili po 300 gr olja in 300 gr sladkorja.

OMEJITEV POTROŠNJE ELEKTRIČNEGA TOKA

V ponedeljek 28. januarja bodo stopile v veljavo nove omejitve v potrošnji električnega toka.

Dobavo toka bodo ukinili vsak dan od 13.15 do 16.15 razen ob nedeljah, ko bo ukinitev trajala od 13.15 do 15.15. Poleg tega bodo mesto razdelili v štiri dele, v katerih bodo vsak dan po vrsti v enem teh delov prekinili dobavo toka od 17. do 21. ure. Prepovedana je zunanja razsvetljava trgovin, gledališč in restavracij, medtem ko je treba notranjo razsvetljavo znižati za eno tretjino.

EPURACIJSKE KOMISIJE

Epuracijska komisija za fašistične uslužbence in funkcionarje poroča, da bodo prihodnji teden javno obravnavali sledeče primere: torek 29. januarja, Uraini Sergio in Galimberti Arrigo. Obtožilne ter razbremenilne priče se naj javijo neposredno pred razpravo.

La Torre Jolanda je vložila pritožbo proti postopku, ki ga je komisija izvedla proti njej. Po poteku enega tedna, ko so to objavili, bo komisija predložila prošnjo v smislu Splošnega ukaza št. 7.

ZAKESNITEV GLEDALIŠKE SEZONE

Zaradi velikih težkoč, ki so nenadoma nastale v zvezi s prevozom igralcev, bo otvoritev operne sezone v Pulju za nekaj časa preložena. Redne predstave se bodo začele v prvem tednu meseca februarja.

POROČILO PULJSKEGA UDRUŽENJA JULIJSKIH PARTIZANOV

Združenje julijskih partizanov v Pulju sporoča, da je imenovalo zunanjo komisijo, ki bo obiskala razne mestne ustanove z nalogo pobiranja prostovoljnih prispevkov v korist udruženja, ki si je zadalo izvršitev sledečih nalog:

Poiskati in izkopati trupla padlih partizanov; izdelati krste, poskrbeti za prevoz in za pogreb; plačati razne stroške v korist potrebnim družinam padlih; oskrbo potrebnim partizanom-invalidom.

Člani komisije bodo obiskali razne ustanove ter predložili pismo in osebne izkaznice, ki jih je izdalo to udruženje in dvignili znesek namenjen Udruženju julijskih partizanov.

Rešitev sobotne križanke št. 25

Vodoravno: 1. S. P. D. (Slovensko planinsko društvo), Spaak; 2. or, marabu; 3. de, oni; 4. amorijak; 5. riba, Eros; 6. Kalodont; 7. Ido, Ir (iridij); 8. prezir, Ca (kalcij); 9. Altaj, mah.

Navpično: 1. sodar, Spa; 2. premik, R. L. (Rihard Levjerčni); 3. oba, et (in); 4. Mona Liza; 5. sani, odij; 6. Prijedor; 7. Aa, aro; 8. ab (od), konica; 9. kup, strah.

Glavni urednik: PRIMOZ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

Dr. GAETA, zobozdravnik
izvršuje vsa zobna dela v protezah z jamstvom - skrbna izdelava - zmerne cene.
Torre Bianca 43, vogal Carducci (ordinira od 10.-12. in 15-16.)

EDWIN WAY TEALE 3.

DEČEK S PEŠČIN

Drugega dne sem videl, da so se moje rožnate sanje uresničile. V vsaki mišnici je bila ujeta miška.

Ko sem imel dedovo nagrado v žepu, mi je šinila v glavo nova misel. Sklenil sem, da bom miške odri in naredil iz njihove mehke kože lep kožuh. Dolgo časa sem se mučil s svojim žepnim nožičem in vendar sem proti večeru že ponosno gledal na pet mišjih kožic, ki sem jih razpel na desko, da bi se osušile. Pripel sem jih z žebljički in vsako kožico sem dobro namazaj s soljo in galunom. Ded in babica sta jih prišla gledat po večerji in ded se je čudil, kakšno bom prihodnjič skuhal.»

Tisto noč se mi je sanjalo, da sem ustanovil novo industrijo. Postal bom najbogatejši trgovec z mišjimi kožicami. Videl sem velike zaboje mišjih kožic, položenih druga na drugo, kako čakajo v pristanišču, da jih bodo naložili na ladje.

Toda čez teden dni se je dnevni lov začel krčiti. Vkljub neskončnemu številu sem ujel vedno manj miši. Ded pa se je zelo veselil.

«Počistil si že skoraj kaščo!» mi je rekel.

«Toda jaz sem mislil, da jih je na milijone».

«Ne moreš vedno soditi po zvoku. Nikoli ne bom pozabil na Mr. Bumpa, ki ni mogel spati, ker so ga žabe v bližnji mlaki motile s svojim reglijanjem. Odšel je v mesto in se pogodil z nekim gostilničarjem, da mu bo dobavil 10.000 parov žabjih krakov. Ko pa je poizkušal dobaviti žabe, jih je našel komaj osem v mlaki».

Nato sem šel na lov na veverice. Ko sem šel v jeseni v šolo, sem seveda nesel vse kože s seboj. Vseh ni bilo več kot za majhen sveženj. V živahnih ulicah Jolieta ni bilo potujočih trgovcev, z noži, puškami in pisanimi srajcami. Pač pa sem našel v domačem listu oglas neke tvrdke, ki je prodajala kožuhe. Takoj sem si mislil, da bo trgovcu nemara prav prišla moja zaloga.

Precej s strahom sem šel po stopnicah, ki so vodile v njegovo trgovino. Dolgo časa se nihče ni zmenil zame, končno se me je le usmilil sam ravnatelj.

«Ali bi rad pogledal kože, dečko?»

«Prodal bi rad nekaj kož».

«Kakšne kože?»

«Majhne».

Pograbil sem culico in jo razvezal. Ravnatelj se je nagnil, da bi boljše videl, pa je nato dejal: «Moram jih pokazati lastniku, ki sam odloča o takšnih nakupih, razumeš?»

Izginil je v urad in zaprl vrata za seboj. Skozi vrata sem zaslišal krohot in pritajene vzklike. Vrata so se odprla in ravnatelj je poklical prvo prodajalko. Kmalu sem zaslišal žensko hihitanje. Nato se je pojavil na vratih ravnatelj, ves rdeč v obraz.

«Mi ne moremo kupiti tvojih kožic,» je pojasnil prijateljsko. «Toda mislim, da jih boš lahko prodal v trgovini «Boston». Pojdi tja, vprašaj po gospodu Bryantu in reci mu, da te pošiljam jaz!»

Medtem je prva prodajalka nekaj šepetala ostalim nameščencem in nekaterim kupcem. Čutil sem, da so vse oči obrnjene vame, ko sem šel k stopnicam. Ko pa sem prišel do njih, se neka zajetna ženska, ki je kupovala srebrne lisice, ni mogla več zadržati. Počila je v smeh kot papirnata vreča, kadar jo napihneš z zrakom in udariš ž njo ob dlan. Užaljen sem zbežal po stopnicah in s tem je bilo konec moje kariere kot trgovca s kožuhovino.

* * *

Prihodnjo pomlad so starši sklenili, da kupijo prašička, ki naj bi ga sam vzredil. Mislili so si, da mi bo opravek z živaljo dal koristnih naukov v marsikakšnem pogledu.

Vso zimo sem moral hraniti cente in dolarje, da sem jih spomladi dal — bilo jih je vsega skupaj pet — dedu, ki naj bi šel kupit žival.

«Mora biti svinja», je pojasnjevala moja mati. «Sčasoma bo dobila mladiče. Nekateri bodo svinje in bodo spet imele mladiče. Tako boš sčasoma imel veliko farmo svinj».

Lastnik farme, kjer sva z dedom kupovala prašiča, je bil znan kot čudak. Piskal je, ko je govoril. Celih pet minut je premišljeval, ko ga je ded vprašal, če mu proda prašiča. Potem je dejal: «No, pa naj bo, ker ga že fant hoče imeti!»

Svinjki sem dal ime «Flora». Dali smo jo med dedove prašičke in pogodila sva se, da mu bom za vzdrževanje plačeval tako, da bom pomagal pripravljati hrano. Ko sem videl svojo svinjko v dedovem svinjaku, sem bil prepričan, da sem na pravi poti, da bom obogatel.

Prihodnje jutro sem najprej tekel pogledat svinjak. Pričakoval sem, da bo moja svinjka že imela mladiče. Toda bilo ni niti Flore! V kotu svinjaka, kjer je bil les trhel, si je napravila luknjo in sledovi njenih majhnih parkljev so vodili na farmo, kjer sva jo kupila.

Ded je gledal zamišljeno in dejal: «Ne vem, če bo hotel priznati, da se je svinjka zatekla k njemu». Res ni hotel priznati.

«Davi je sicer res bila bela svinjka pred svinjakom», je končno priznal. «Toda pet mojih prašičev ni bilo v svinjaku. Morebiti je bil eden izmed teh. Ne vem, kako bi se prepričali».

Ded je zlezel nazaj na svoj voz. Ker ni zaznamoval Flore, je zdaj nismo mogli najti. «Stari slepar!» je mrmral, ko sva se peljala proti domu. «Prav dobro ve, da je tvoj prašič».

Tedaj se mi je posvetilo. Zavedel sem se, da so poleg Flore ušli tudi njeni bodoči mladiči ter z njimi ves dobiček, ki bi ga v bodočnosti imel. Kje pa je mojih pet dolarjev? Še celo potem, ko mi je oče izgubo nadomestil, se nisem mogel potolažiti zaradi izgube dobička.

* * *

Dedov pouk v praktičnih zadevah je bil lažji in trajnejši. Včasi sem mu pomagal brusiti sekiro. Kmalu sem se začel pritoževati:

«Ded, hrbet me boli!»

«Saj te ne more! Še nikoli si noben človek ni zlomil hrbta, ko je brusil sekire. Malo bolj pritisni na ročaj in hitreje obračaj brusilni kamen, pa bo šlo!»

«Zakaj ne bi jaz držal sekire, ti pa obračal brusilni kamen?»

«Saj ne znaš».

(Nadaljevanje prihodnjič)